

מערך סדנא

"לאבא שלי יש סולם"

העצמת מקום ההורה בחיי החניך

יעדים

- המחנך יבין את משמעות יחסו להורה כלפי החניך והאופן בו משפיע היחס על דימוי ההורה בעיני החניך.
- המחנך יזהה ויאפיין נקודות כוח בעולמו של ההורה. המחנך יבין כי למרות השבר, עדיין קיימים עוגני כוח בעולמו של ההורה ועלינו להציפם ולתת להם מקום של כבוד.

1. מרכיבי תפיסת 'דרך כפר' שניתן לקדם באמצעות הסדנה:

- יצוג שלמות הורית

רשימת ציוד והיערכות מקדימה נדרשת

- כרטיסיות דמות
- ניתן להעשיר את משחק התפקידים בעזרת אביזרים (חליפה, בגדים אופייניים להורה וכו')

מתווה הסדנא

- שלב א' – משחק תפקידים
- שלב ב' – דיון
- שלב ג' – "פנים אל מול פנים" – מחשבות ופרקטיקות לקראת המפגש הצפוי.

שלב א : משחק תפקידים

הסיטואציה מציגה מפגש בין מחנך להורה, במסגרת יום קשר משפחתי.
אל ההורה מתלווים החניך וכן מתורגמן. נחלק לכל דמות כרטיסיה וניתן לה זמן התארגנות.

אחלק

אתה טל, בן 24, בוגר יחידה קרבית בצבא. מזה שמונה חודשים אתה מחנך קבוצה בכפר נוער נווה אור.
אתה מדריך הקבוצה של ירון. בחודשיים האחרונים חלה ירידה משמעותית בתפקודו של ירון. הוא מרבה לאחר לכיתה,
לפעילות ולכיבוי אורות. פעמיים תפסת את ירון מעשן מאחורי החממה וביום חמישי האחרון הרחת עליו ריח אלוהול. ירון
הכחיש בתוקף את טענותיך טען שאתה מתנכל לו ותקף אותך מילולית לאחר שדיווחת על המקרה להוריו. אגב, זו היתה
הפעם הראשונה ששוחחת עם מישהו ממשפחתו. ההורים לא יזמו קשר והתקשרו אליך בשום הזדמנות קודמת.
גם בתפילות ממעט ירון לקחת חלק פעיל.
ירון הוא בחור דעתן ומשכיל. מס' פעמים ראית אותו קורא בחדר ספרים באמהרית. בפעמים המעטות בהן נטל חלק פעיל
בפעילויות שהעברת, היו דבריו דברים של טעם.
אתה מרגיש שאתה לא מצליח להתמודד עם ירון ולהביא לשיפור בתפקודו
היות ואינך דובר אמהרית, ביקשת מהעובדת הסוציאלית לשלוח אליך מתורגמן לשיחה

חניך

אתה וורקעלם, בן 17, לומד בכיתה י' בכפר הנוער נווה אור. עלית לארץ מאתיופיה עם משפחתך לפני כשנתיים וחצי.
בסה"כ אתה מסתדר טוב בכפר, למרות שאתה מרגיש שהמדריך מחפש אותך. זה התחיל בעובדה שהוא קורא לך בשם ירון,
למרות שביקשת שהוא יקרא לך בשם האתיופי שלך-וורקעלם. אתה בטוח שזה בכוונה.
וביום חמישי האחרון, אחרי ששיתית רק טיפת אלוהול, הוא בחר שלא לסגור את זה ביניכם, כמו שגברים עם כבוד עושים,
אלא לספר לאבא שלך, שהסתכל עליך כמו איזה עברין כשהגעת הביתה.
אתה בסך הכל מחפש שקט. להעביר בכיף את התקופה שלך בכפר ולהוציא בגרות טובה.
אבא שלך החליט להגיע ליום ההורים למרות שלא רצית שיבוא. אתה לא מתכוון לתת למדריך להשפיל אותך בפני אבא.

מתורגמן

אתה אלי, בוגר הכפר נווה אור. עלית מאתיופיה לפני כשש שנים. אתה בן 22, לא מזמן השתחררת מהצבא. בשבוע שעבר
התקשרה אליך העובדת הסוציאלית של הכפר וביקשה ממך להגיע ולסייע כמתורגמן ביום ההורים המתקיים בכפר השבוע.

אבא

אתה מר גשאו אלנה, אביו של וורקעלם. אתה בן 67 וורקעלם הוא הבן החמישי מתוך שבעה. כל אחיו הגדולים כבר נשואים ובעלי משפחות.

באתיופיה היית חקלאי ושימשת כ"שמגלה" – זקן חכם- בקהילתך. בארץ אתה לא עובד אלא מתקיים על קצבת ביטוח לאומי. למרות לימודי האולפן, העברית שלך בסיסית בלבד.

ביום חמישי האחרון התקשר אליך, בפעם הראשונה השנה, טל, המדריך של וורקעלם. הוא התקשר בכדי לספר שוורקעלם נתפס שותה אלקוהול. אתה הזדעזעת. זה לא הילד ששלחת לפנימיה. כשחזר וורקעלם הביתה צעקת עליו, אך הוא התחנף וברח מן הבית. אתה מרגיש שהילד שלך "הולך לאיבוד".

ביום שישי קיבלת הודעה על יום ההורים שמתקיים והחלטת להגיע למרות מחויבות משפחתית משמעותית.

שלב ב: דיון

נותנים לסיטואציה לזרום ואחר כך פותחים אותה לדיון בקבוצה.

תחושות של הדמויות:

- איך הרגשת ? איך היתה השיחה ?
- איזה יחס הרגשת שאתה מקבל מכל אחת מהדמויות ?
- איך הרגשת כלפי כל אחת מהדמויות ?
- עם אלו מסקנות או פתרונות אתה יוצא מהשיחה ?

נקודות להתייחסות מהמליאה:

- צורת הפניה של המדריך להורה. ארגון המרחב ושפת הגוף
- צורת השיחה בין המדריך להורה (דיאלוג או שיחה חד צדדית, התייחסות פטרונית או משתפת, פתיחת שאלות לדיון ולמחשבה או הודעה על החלטות או פסיקות)
- אופן השימוש במתורגמן
- תפקוד החניך במהלך השיחה. התייחסות ההורה והמדריך לדברים שהוא אומר.
- איך השפיעה התנהלות הדברים בין המדריך להורה על התנהגות החניך ?

נקודות להעמקה:

- איך משפיעה ההתנהלות שלנו מול הורי החניך עליו (על החניך) ? מה החשיבות בכך ?
- אלו נקודות כוח אנחנו פוגשים אצל ההורים של חניכינו (דוגמאות) ?
- האם באמת אנחנו מאמינים שגם ל"אבא שלו יש סולם" ? האם אנחנו באמת מכירים ומעריכים עוצמות וכוחות הקיימים בהורי החניך ובמציאות ממנה הם באים ?
- מה המפגש והרצון להעצים את ההורה דורש מאיתנו כמחנכים ?
- כיצד אנחנו מסוגלים להעצים את דמות ההורה בעיני החניך ביומיום ולא רק במפגש הישיר מולו.

אפשרות: ברוח "לאבא שלי יש סולם", ניתן להניח על הרצפה סולם ועליו למפות ולמקם את עוגני הכוח שקיימים אצל הורי החניכים שלנו. הסולם, מעבר להקבלה לשיר הידוע, הוא גם האמירה שלנו שגם להורה של החניך יש "סולם", יש יכולת צמיחה והתפתחות, יש יכולת לנתב ולהוביל את עצמו ומשפחתו, למרות השבר.

שלב ג: דיון במליאה

שלב ג' – מחשבות, תובנות ופרקטיקות

מנסים לנסח יחד את העקרונות והכללים להעצמת דמות ההורה בעיני החניך.
 ניתן לעשות זאת בקבוצות או במליאה.
 מומלץ לכתוב את התשובות על גבי לוח.